

RINGERIKE KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER
ADMINISTRASJON
Postboks 123 Sentrum
3502 Hønefoss

Saksbehandler:

Andreas Røed

Inspeksjonsrapport

Inspeksjon ved Monserud avløpsanlegg

Kontrollnummer: 2020.005.R.FMOV

Kontaktpersoner ved inspeksjonen:

Fra virksomheten:
Ruben Knive

Fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:
Andreas Røed

Andre deltagere fra virksomheten:
Hilde Fivelsdal
Johan Johnsen
Øyvind Tosseviken
Kjell Gretland
Anna M. Chlipala
Knut Bråten

Andre deltagere fra Fylkesmannen i Oslo og Viken:
Nora Charlotte Hein Stamsø

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler resultatet fra revisjon ved Monserud avløpsanlegg (Ringerike kommune) den 5. oktober - 9. oktober 2020. Rapporten er å anse som endelig dersom vi ikke får tilbakemelding om faktiske feil innen to uker etter at rapporten er mottatt.

Fylkesmannen i Oslo og Viken avdekket 5 avvik og ga 1 anmerkning under inspeksjonen.

Avvik:

- Kommunen mangler en miljørisikovurdering som samsvarer med dagens drift av renseanlegg og avløpsnett.
- Kommunen kan ikke dokumentere at det er vurdert miljørisiko for tanklagring av kjemikalier.
- Kommunen mangler skriftlige rutiner for å begrense og forebygge forurensning til ytre miljø.

- Kommunen kan ikke dokumentere at de gjennomfører en systematisk overvåking og gjennomgang for alle områder av internkontrollen.
- Kommunen kan ikke vise til utarbeidelse av årsrapport.

Anmerkninger:

- Kommunens avvikssystem kan forbedres.

Avvik og anmerkninger er nærmere beskrevet fra side 5 og utover i rapporten.

Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 4.

Elektronisk dokumentert godkjenning, uten underskrift

12. oktober 2020	Andreas Røed	Hilde Sundt Skålevåg
dato	kontrollør	seksjonssjef

Fylkesmannen i Oslo og Viken

1. Informasjon om den kontrollerte virksomheten

Ansvarlig enhet

Navn: RINGERIKE KOMMUNE TEKNISKE TJENESTER ADMINISTRASJON	
Organisasjonsnr.: 974566028	Eies av: 974639629
Bransjenr. (NACE-kode): 84.130 - Offentlig administrasjon tilknyttet næringsvirksomhet og arbeidsmarked	

Kontrollert enhet

Navn: Monserud avløpsanlegg	Anleggsnr.: 3007.0057.01
Kommune: Ringerike	Fylke: Viken
Anleggsaktivitet: Avløpsnett og -rensing	
Tillatelse gitt: 30. mars 2017	Sist endret: 2. mai 2013

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte tilsyn for i år.

Tilsynet ble gjennomført som en revisjon i medhold av forurensningsloven § 48.

Inspeksjonstema

- Internkontroll
- Avfall
- Prosess og renseutstyr
- Kjemikalier
- Utslipp til vann

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

Andre forhold: Saker som framkom under inspeksjonen og som det kan være nyttig for virksomheten og saksbehandlere å kjenne til. Her kan også inngå kommentarer til tema som ble tatt opp under inspeksjonen, men der det ikke ble gitt avvik eller anmerkninger.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Monserud avløpsanlegg plikter snarest å rette opp de avvik som er beskrevet i denne rapporten. For at Fylkesmannen skal kunne avslutte saken, må Monserud avløpsanlegg innen 6. februar 2021 sende en skriftlig redegjørelse som viser hvordan avvik er rettet.

Vi ber om at dere stiler svarbrevet eller e-post (fmovpost@fylkesmannen.no) til Fylkesmannen i Oslo og Viken v/Andreas Røed.

4. Vedtak om gebyr

Vi viser til varsel og informasjon om gebyrplikt som ble gitt til virksomheten den 31. august 2020. Virksomheter skal betale gebyr for kontroll utført av Fylkesmannen i samsvar med § 39-3 i forurensningsforskriften. Gebyret skal dekke kostnader med forberedelser, gjennomføring og oppfølging av kontrollen. Gebyrsatser for kontroll av virksomheter etter forurensningsloven er fastsatt i forurensningsforskriften §§ 39-7 og 39-8.

På bakgrunn av medgått og forventet ressursbruk vil Monserud avløpsanlegg bli ilagt et gebyr på kr 49 900,- for inspeksjonen, jf. forurensningsforskriften § 39-8. Dette tilsvarer gebyrsats 5 for flerdagstilsyn. Virksomheten vil få tilsendt en faktura fra Miljødirektoratet for innbetaling til statskassen. Vi viser forøvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 for ytterligere informasjon om innkreving av gebyr til statskassen.

Klageadgang

Vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. §§ 28 og 29 i forvaltningsloven. Eventuell klage bør være skriftlig begrunnet og adressert til Miljødirektoratet, men sendes via Fylkesmannen i Oslo og Viken. Fylkesmannen vil vurdere endring av vedtaket eller sende saken videre til Miljødirektoratet for endelig vedtak. En eventuell klage vil ikke få oppsettende virkning, og gebyret som er fastsett ovenfor må betales inn. Dersom Miljødirektoratet tar klagen til følge, vil for mye innbetalt beløp bli refundert.

5. Innsyn

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via postjournalen til Fylkesmannen i Oslo og Viken (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1

Kommunen mangler en miljørisikovurdering som samsvarer med dagens drift av renseanlegg og avløpsnett.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven for Ringerike kommune til utslipp av kommunalt avløpsvann og utslipp av overvann fra tettbebyggelsene i Hønefoss og Norderhov (2017.0120.T), punkt 3. Generelle forhold og punkt 12. Akutt forurensning – forebyggende tiltak, varsling og beredskap.

Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) § 5 andre ledd punkt 6.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheter skal kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og tiltak for å redusere risikoforholdene. Dette skal dokumenteres skriftlig.

I henhold til tillatelsen plikter Ringerike kommune å ha oversikt over forhold knyttet til avløpsanleggene som kan medføre forurensning, og kunne redegjøre for risikoforhold for ytre miljø. Innen 1. mars 2019 skal det utarbeides en samlet risiko- og sårbarhetsvurdering for avløpsanlegg omfattet av tillatelsen. Risiko som overskrider akseptkriterier skal følges opp i en handlingsplan. Vurderingen skal oppdateres jevnlig og ved vesentlig endring.

Kommunen skal gjennomføre en klimatilpasset miljørisikoanalyse av virksomheten.

Potensielle kilder til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges.

Miljørisikoanalysen skal dokumenteres og skal omfatte alle forhold ved virksomheten som kan medføre fare for forurensning, herunder analyse av konsekvensene av klimaendringer for avløpssystemet. Ved modifikasjoner, endrede produksjonsforhold eller andre endringer skal miljørisikoanalysen oppdateres.

Det har ikke blitt utarbeidet en samlet miljørisikovurdering for avløpsanlegg omfattet av tillatelsen innen 1. mars 2019. Monserud renseanlegg har en risikovurdering fra 2014, samt en risikovurdering for utvidelse av Monserud renseanlegg utarbeidet av COWI i 2015.

Kommunen kunne ikke under revisjonen dokumentere en miljørisikovurdering som samsvarer med dagens drift og utslipp fra renseanlegget. Det ble opplyst under revisjonen at det ikke er utarbeidet en miljørisikovurdering med handlingsplaner for avløpsnett og pumpestasjoner.

Avvik 2

Kommunen kan ikke dokumentere at det er vurdert miljørisiko for tanklagring av kjemikalier.

Avvik fra:

Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 18. Tanklagring av farlige kjemikalier og farlig avfall § 18-4. *Miljørisiko.*

Kommentarer:

Tankforskriften krever at den som er ansvarlig for lagringen og tilknyttede aktiviteter, skal sørge for at miljørisikoen forbundet med lagringen av farlige kjemikalier og farlig avfall analyseres.

Miljørisikoanalysen skal omfatte alle forhold ved tanklagringen i virksomheten, så som tanker, tilknyttet utstyr, installasjoner, aktiviteter/operasjoner og eventuelle eksterne påvirkninger, som kan medføre fare for forurensning til vann, grunn og luft.

Miljørisikoanalysen skal også omfatte en vurdering av sårbarheten til miljøet som kan bli berørt av forurensning fra tanklagringen. Den ansvarlige for lagringen skal sørge for at det settes akseptkriterier for hva som er forsvarlig miljørisiko og både sannsynlighet og konsekvens for miljøet skal vurderes og vektlegges. Miljørisikoen som er avdekket i miljørisikoanalysen skal deretter vurderes opp mot disse akseptkriteriene.

Miljørisikovurderingen skal evalueres minst en gang i året og om nødvendig oppdateres. Ved endrede lagringsforhold eller andre endringer som kan påvirke miljørisiko, skal miljørisikoanalysen revideres.

Monserud renseanlegg har tanker med fellingskjemikalier i form av jernklorid på både gammelt og nytt renseanlegg, men kan ikke dokumentere at det er vurdert miljørisiko for tanklagring av kjemikalier.

Avvik 3

Kommunen mangler skriftlige rutiner for å begrense og forebygge forurensning til ytre miljø.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 7.

Tillatelse etter forurensningsloven (2017.0120.T), punkt 4.3. Krav til utslipp via driftsoverløp (regnvannsoverløp) og punkt 9. Krav til systematisk vedlikehold og fornyelse.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheter skal iverksette rutiner for å avdekke, rette opp og forebygge overtredelser av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhets-lovgivningen. Dette skal dokumenteres skriftlig. Tillatelsen stiller en rekke krav som legger opp til flere relevante rutiner.

Kommunen mangler flere skriftlige rutiner for å begrense og forebygge forurensning ved rensesanlegg og avløpsnett. Kommunen mangler blant annet skriftlige rutiner:

- som beskriver når og i hvilke tilfeller risikovurderinger skal revideres, samt hvem som er ansvarlig for gjennomføring av dette.
- som beskriver hva et avvik på ytre miljø er, og i hvilke tilfeller det skal meldes avvik.
- for håndtering og levering av næringsavfall og farlig avfall.
- for varsling til forurensningsmyndighet ved akutte eller planlagte utslipp.
- for opprydning av forsøpling ved overløpshendelser.
- for varsel ved overskridelse av renskrav.
- for overvåkingsprogram for resipient.
- for tanklagring av farlige kjemikalier.
- for måleprogram.
- for opplæring av nyansatte.
- for håndtering av slam.
- for årlig rapportering til myndighetene.
- for utarbeidelse av årsrapport.

Avvik 4

Kommunen kan ikke dokumentere at de gjennomfører en systematisk overvåking og gjennomgang for alle områder av internkontrollen.

Avvik fra:

Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 8.

Kommentarer:

Internkontrollforskriften krever at virksomheten foretar systematisk overvåking og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt. Dette skal dokumenteres skriftlig.

Kommunen kan ikke dokumentere at de gjennomfører en jevnlig systematisk gjennomgang av internkontrollen (ledelsens gjennomgang) til det totale avløpssystemet tilknyttet Monserud avløpsanlegg. Dette er viktig for at internkontrollen til enhver tid skal være oppdatert.

Avvik 5

Kommunen kan ikke vise til utarbeidelse av årsrapport.

Avvik fra:

Tillatelse etter forurensningsloven (2017.0120.T), punkt 17.2. Årlige vurderinger av driftsforhold.

Kommentarer:

Tillatelsen krever at kommunen skal i tillegg til egenkontrollvurdering i Altinn utarbeide en årsrapport delt inn i henholdsvis avløpsnett, renseanlegg, slamhåndtering og overvåking, og i rapportene legge vekt på overordnede kvalitative vurderinger.

Følgende skal rapporteres:

- Renseresultater for fosfor og organisk stoff, % tap av fosfor fra avløpsnettet, årlig mengde fosforutslipp fra renseanlegg og avløpsnett, og vurdering av om utslippstillatelsens rammer, rensekrav og krav til tap fra avløpsnettet er overholdt.
- Hvordan dagens avløpsnett, og planlagt oppgradering av avløpsnettet, vil medføre at fastsatte krav og delmål etterkommes.
- Hvordan avløpsnettet fungerer, inkludert driftstid eller mengder avlastet for overløp og beregning av innlekking og utlekking.
- Omfanget av tiltak for å redusere tilførsler av overvann, herunder forventet og registrert effekt av tiltakene, inkludert større separeringstiltak.
- Hvordan renseanlegget fungerer, og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelsen. Videre skal trender for rensing, driftsstabilitet og fremtidig renskapasitet beskrives.
- Status for risikovurderinger og oppfølging av risikovurderinger.

Kommunen kan ikke dokumentere at en slik årsrapport er utarbeidet.

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Kommunens avvikssystem kan forbedres.

Kommentarer:

I forbindelse med avløpsarbeid i kommunen brukes det flere forskjellige avvikssystemer, men det meldes nærmest aldri avvik knyttet til ytre miljø. Dette kan skyldes at det ikke finnes en rutine for avviksregistrering, og at det ikke er tydelig definert hva et avvik på ytre miljø er. Det har blant annet ikke blitt meldt avvik ved klager på støy og lukt fra anlegget.

8. Dokumentunderlag

Lovgrunnlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

9. Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven)
- Forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften)
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)
- Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften)